

Unikt israeliskt-palestinskt samarbete i ny tidskrift

I december 2004 lanserades en ny folkhälsotidskrift i Mellanöstern. Den produceras i samarbete mellan israeler och palestinier och kallas Bridges. Tanken är att den ska förbättra hälsoläget i Gazaremsan och på Västbanken, enligt ett pressmeddelande från publikationens sponsor, WHO.

II Bridges är skriven, redigerad, producerad och ledd gemensamt av palestinska och israeliska akademiker och hälsoarbetare. På så vis är den unik och ett exempel på WHO:s paradigm om »hälsa som en bro för fred«, menar världshälsorganisationen.

I första hand vänder sig Bridges till hälsoarbetare, akademiker och beslutsfattare. Ambitionen är att belysa de angelägna hälsoproblem som människorna i regionen står inför.

Konkret vill man analysera hur den pågående konflikten påverkar hälsa och välbefinnande i de båda samhällena, fungera som ett forum för lokalt betydelsefull forskning och sprida upplysning om hälsopolitik. Vidare ska man ägna särskild uppmärksamhet åt det dagliga livet på båda sidorna och åt »den mänsk-

Bridges har en upplaga på 3 000, den utkommer varannan månad, delas ut gratis i lokalområdet och är tillgänglig på Internet: www.healthinform.net

liga historien». I det första numret kan man läsa en redogörelse om fattigdomen i området – hälften av palestinerna och

22 procent av israelerna lever under fattigdomsgränsen – en artikel av WHO:s generaldirektör om sambandet mellan fattigdom och hälsa, en översikt om hälsoskillnader i olika samhällen, reportage om vardagen som hälsoarbetare på vardera sidan och en intervju med Lancetredaktören Richard Horton. Den innehåller inga forskningsartiklar. Texterna är skrivna på engelska, men mer praktiskt inriktat material är översatt till hebreiska och arabiska.

– Hur kan en medicinsk tidskrift som er konkret förbättra hälsan?

– Huvudsakligen går det ut på att skapa en dialog på båda sidor om folkhälsan och stimulera till ökat samarbete om konkreta problem. Men vi kommer också att försöka påverka hållningar och attityder till sådant som våld, diskriminering och främja beteende och politiska beslut som ökar hälsan. Så det här är ett långsiktigt mål, säger Ambrogio Manenti, medlem i redaktionskommittén och chef för WHO:s kontor för Västbanken och Gaza.

Björn Ramel
frilansjournalist

JO åtar sig Gillberg och Göteborgs universitet

Justitieombudsmannen, JO, väcker åtal mot professor Christopher Gillberg i Göteborg, rektorn vid Göteborgs universitet Gunnar Svedberg, samt styrelseordföranden vid universitetet Arne Wittlöv. Deras hanterande av ett ärende med forskningsmaterial som begärts ut av andra forskare är tjänstefel och »kan inte bedömas som ringa«, anser JO.

II Trots tre beslut i Kamrarrätten om att forskningsmaterial rörande en långtidsuppföljning av ungdomar med ADHD ska lämnas ut av professor Gillberg till sociologen Eva Kärffe och barnläkaren Leif Elinder, har det inte skett. Eva Kärffe och Leif Elinder ville få se materialet, eftersom de anser att Gillbergs forskning brister i bland annat tillförlitlighet.

Christopher Gillberg har själv hävdat att en utlovad sekretess till de personer som ingick i studien har förhindrat honom att lämna ut materialet. Att även rektorn och universitetets styrelseordförande kommer att åtalas beror på att uni-

versitetet, enligt JO, inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att materialet ska lämnas ut.

– JO menar att Christopher Gillberg uppsåtligt åsidosatt vad som gäller vid myndighetsutövning och att Gunnar Svedberg samt Arne Wittlöv uppsåtligt eller av oaksamhet åsidosatt det, säger byråchef Christer Sjöstedt på JO.

Redan i juni 2003 riktade JO allvarlig kritik mot Göteborgs universitet för dess handläggning av ärendet. Efter den kritiken meddelade rektorn att han anmodat Christopher Gillberg att ombesörja att handlingarna skulle finnas tillgängliga för hämtning. Men Gillberg själv vägrade, och han lämnade inte heller ut de nycklar som gick till det arkivskåp där handlingarna förvarades. Universitetsledningen menade då att en beordrad hämtning, mot Gillbergs uttryckliga vilja, skulle innebära psykiskt våld mot medarbetare på institutionen, vilket i sin tur skulle inverka menligt på universitetets verksamhet. I maj 2004 meddelade tre medarbetare till Christopher Gillberg på avdelningen för barn- och ungdomspsykiatri universitetets rektor

att hela forskningsmaterialet hade destruerats.

Likande fall gav böter

Rektorn vid Göteborgs universitet säger i ett pressmeddelande att han är överraskad över att han själv och styrelsens ordförande nu åtalas, och han anser att de vidtagit alla rimliga åtgärder för att få tillgång till materialet. Läkartidningen har inte lyckats få kontakt med Christopher Gillberg för en kommentar till åtalet. Samtliga åtalade har under förundersökningen bestridit ansvar.

JO har inte tidigare haft något motsvarande ärende inom universitetsvärlden. Men så sent som 2003 dömdes Caroline Krook, biskop i Stockholms stift, enligt samma paragraf (20 kap 1 § Brottsbalken) till böter av Svea hovrätt. Hon dömdes för att hon, efter en begäran från utomstående, inte hade lämnat ut ett stort antal brev från präster. I stället valde hon att förstöra dessa och i vissa fall sända breven tillbaka till prästerna.

Peter Örn
peter.orn@lakartidningen.se